

KOORDINACE DOTAČNÍ POLITIKY JAKO FAKTOR EFEKTIVNOSTI ŘÍZENÍ VEŘEJNÉHO SEKTORU - STUDIE K DOTACI SPORTU

COORDINATION OF SUBSIDY POLICY AS A FACTOR OF PUBLIC SECTOR EFFICIENCY - PAPER ON SPORT SUBSIDIES

Vladimír Hobza, Tomáš Dohnal, Radek Cíkl

Anotace

Pokud vláda usiluje v rámci své výkonné pravomoci o prosazení svých programových rozhodnutí, nestačí obvykle k jejich plné realizaci pouze nezbytná legislativní podpora. V návaznosti na vytvořený programový dokument je účelné navrhnout pro jednotlivé úrovně státní správy systém koordinovaných dotačních titulů, zabezpečujících pro danou úroveň státní správy maximální účinnost příslušných vládních záměrů – tedy podporu v dané oblasti. S ohledem na uplatňovaný princip subsidiarity, rozhodovací pravomoci samosprávy a v duchu fiskálního decentralismu se mohou dotační tituly jednotlivých správních úrovní lišit a navzájem doplňovat, měly by však vytvářet koordinovanou síť propojených vazeb, která plně zabezpečí obsah původních vládních záměrů s maximální účinností. Na příkladu sportu je předložena studie, jejímž cílem je upozornit na nedostatečně provázanou, komplikovanou a nedostatečně koordinovanou dotační podporu, která způsobuje křížení, duplicitu a neprůhlednost finančních toků, společenskou neefektivnost a nebezpečí potenciálních negativních rozpočtových dopadů do budoucna.

Klíčová slova

dotace, koordinace dotací, veřejná správa, financování sportu

Annotation

When a government attempts to enforce its policies as a part of executive authority, the necessary legislative support is usually not enough for full-scale realization. It proves useful to propose a system of coordinated subsidy subjects to every level of the public administration, to ensure maximal efficiency with corresponding policies – regarding support in a particular field. In view of the applied subsidiary principle, power of decision of self-administrations and fiscal decentralism; the subsidized subjects of different levels of public administration may vary or complement. The subsidized subjects should establish a coordinated network of interconnected links, which guarantees the highest efficiency of the government policy. As an example in sport, a study is presented to demonstrate insufficiently interconnected and inadequately coordinated financial subsidy, which results in crossing, duplicity and intransparent financial flows, social inefficiency and a potential of negative impacts on the national budget in the future.

Key words

subsidy, subsidy coordination, public administration, financing sport

ÚVOD

Alokaci zdrojů – jedné ze tří základních funkcí veřejných financí - je přisuzována v hospodářství vyspělých zemí, mimořádná pozornost. Vzhledem ke svému specifickému postavení může a také působí, při účelném programovém a zejména koordinovaném zaměření, zpětně na aktivaci ekonomického potenciálu společnosti. Alokační funkce veřejných financí bývá velmi často spojována s efektivností a to efektivností celospolečenskou, která v sobě zahrnuje atributy nejen obecně ekonomické, ale např. i historické, politické, sociální, kulturní, a jiné.

Alokace zdrojů programově určených k podpoře tělovýchovy a sportu má především v českých zemích historický, kulturní a vzdělávací podtext.¹ Tento typ alokace však nebývá výrazně spojován ani s ekonomickým, ani přeneseným ekonomickým - externalitním dopadem, i když tyto dopady jsou českou veřejností obecně druhotně uznávány.² Z tohoto – vzdělávacího a kulturního hlediska - je pak i lépe pochopitelná metodická a koordinační funkce Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), jako tvůrce a koordinátora dotační politiky v oblasti sportu a tělovýchovy. Vzhledem k omezeným kapacitám (pracovním i finančním) však MŠMT nemůže v rámci své politiky a výkonné pravomoci zabezpečovat veškerý rozvoj této oblasti, přičemž zákonně využívá:

- přímé Programové specializované podpory sportu a tělovýchovy,
- principu subsidiarity: alokaci zdrojů ve prospěch sportu a tělovýchovy na nižších správních úrovních – krajích, městech a obcích v rámci jejich rozpočtů a
- rámcové spolupráce se sportovním hnutím.

Na dotační politiku krajů a municipalit v oblasti podpory sportu však má omezený vliv, obdobně jako nemá podstatný vliv na rozvoj autonomního sportovního hnutí, kterému však přispívá dotacemi k jeho rozvoji v rámci vymezených pravidel.^{3,4} Na rozdíl od mnohých zemí s historicky a kulturně obdobnou strukturou sportu a tělovýchovy (např. Německo, Rakousko) však v České republice není celostním způsobem koordinována podpora sportu.

Efektivnost vynakládaných prostředků tak vzhledem k neziskovému charakteru podporovaných organizací nikdo nesleduje; alokace z veřejných zdrojů se tak bez koordinované státní politiky a zpětných vazeb o využívání podporovaných zařízení stává výrazně neefektivní. V souvislosti s nevědomky prováděnou nekoordinovanou dotační politikou lze hovořit o selhání vlády.

1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

1.1 SPORT JAKO VEŘEJNÝ STATEK

Sport je v rámci zákona o sportu označován za veřejně prospěšný statek⁵. O členění statků na čistý soukromý, či čistý veřejný statek rozhodují kritéria vylučitelnosti a rivality

¹ HODAŇ, B. *Úvod do teorie tělesné kultury*. Olomouc: Univerzita Palackého. 1997.

² HOBZA, V., REKTOŘÍK, J., et al. *Základy ekonomie sportu*. Praha: Ekopress. 2006.

³ Usnesení vlády č. 114/2001 o zásadách vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu ČR nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy

⁴ Usnesení vlády č. 673/2003 ke směrům státní politiky ve sportu na roky 2004 – 2006

⁵ Zákon o podpoře sportu (zákon č.115/2001 Sb.) hovoří v § 1 „Tento zákon vymezuje postavení sportu ve společnosti jako veřejně prospěšné činnosti a stanoví úkoly ministerstev, jiných správních úřadů a působnost územních samosprávných celků při podpoře sportu.“

spotřeby statku. Jako čistý soukromý statek je označován ten statek, jehož spotřeba je vylučitelná a rivalitní. Čistý veřejný statek se vyznačuje nerivalitou a nevylučitelností ze spotřeby. Statky smíšené vznikají ostatní kombinací výše uvedených kritérií.

Pro hlubší členění statků prostřednictvím ekonomického kritéria, které respektuje zásadu – jakým způsobem jsou statky spotřebovány a co se děje s užitkem plynoucím ze spotřeby statku - je možno využít tabulek od Jackson & Browna⁶ případně Baileyho⁷. Takto klasifikované členění statků je podrobnější a pro potřeby ekonomického členění statků sportu postačující.

Kromě dotací prováděných z úrovně státu, které jsou řízeny v intencích specializovaných programů (uvedeno v dalším textu), je veřejná prospěšnost jedním ze základních podnětů, ale také vodítek k dotační politice na úrovni krajů, měst a obcí. Dotacemi z titulu veřejné prospěšnosti je podporována nejen sportovní a tělovýchovná činnost, ale obecně také kultura, sociální a zdravotní oblast, charitativní činnost, věda, školství, atd.

V České republice neexistuje zákon, který exaktněji vymezuje veřejně prospěšnou činnost. Definice veřejné prospěšnosti je v ČR diskutována mnoho let, ale přesto je význam pojmu veřejná prospěšnost dosud nejednoznačný a zákonem plausibilně nevymezený. Různé zákony české legislativy uvádějí, případně definují výčtem činností veřejnou prospěšnost v termínech „veřejně prospěšná činnost“, „veřejně prospěšný účel“, „obecně prospěšný cíl“ apod. – např. zmínka v zákoně č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, kde z titulu blíže nedefinované veřejné prospěšnosti je garantováno osvobození od daní.

2 DOTAČNÍ POLITIKA V TĚLOVÝCHOVĚ A SPORTU V ČESKÉ REPUBLICĚ

Dotační politika (při vyloučení soukromých zdrojů, které nejsou předmětem této analýzy) je v oblasti tělovýchovy a sportu prováděna v několika rovinách:

- z úrovně státu především prostřednictvím MŠMT a rezortů a přímo ze státní pokladny na základě rozhodnutí parlamentu⁸,
- na úrovni krajů,
- na úrovni měst a obcí,
- mezi ústředními zastřešujícími organizacemi a jejich nižšími organizačními články (redistribuční procesy dotací).

Rozložení státních dotací na podporu sportu a tělovýchovy se od roku 2000 vyvíjí v České republice výrazně ve prospěch územních celků, jak podává následující graf č. 1, což odpovídá i vývoji ve vyspělých zemích:⁹

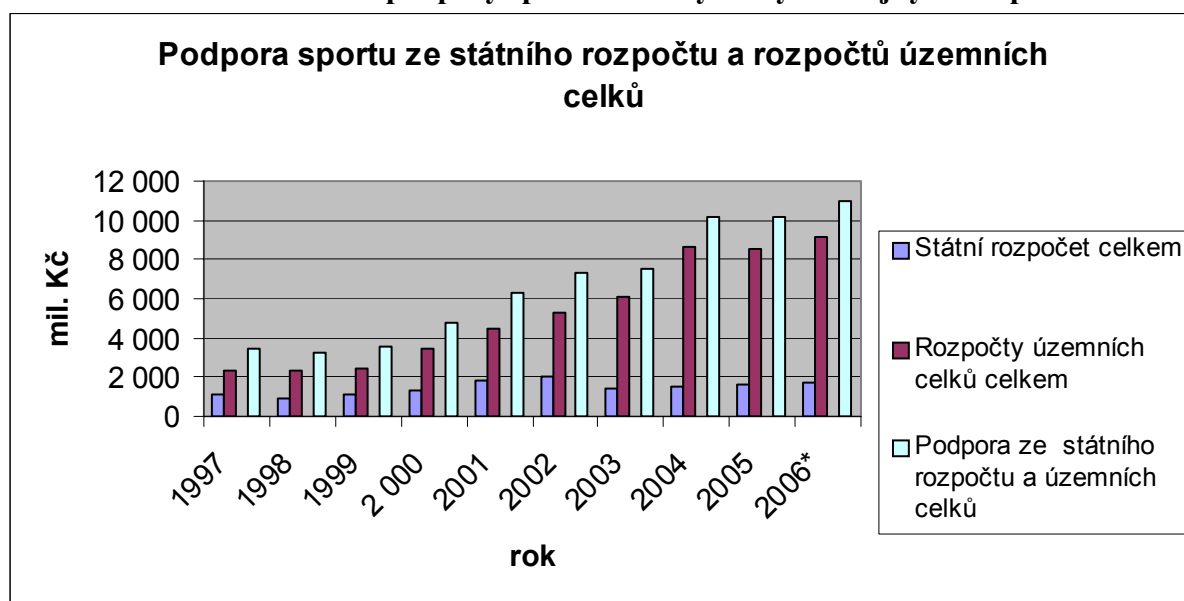
⁶ JACKSON, P. M., BROWN, C. V. *Public Sector Economics*. Blackwell: Oxford UK & Cambridge USA. 1994.

⁷ BAILEY – IN.: NEMEC, J., WRIGHT, G.: *Verejné financie*. NISPAcee. 1998.

⁸ Jedná se o tzv. poslanecké pomníčky

⁹ WEBER, W. SCHNEIDER, C. KORTLUEKE, N. & HORAK, B.: *Die wirtschaftliche Bedeutung des Sports*, Verlag Karl Hofmann, Schorndorf, 1995.

Graf 1 Grafické znázornění podpory sportu a tělovýchovy z veřejných rozpočtů

(Zdroj: MŠMT, MF, Praha, 2007)

V dotační politice se tedy postupně mění těžiště podpory sportu a tělovýchovy z úrovně státu na úroveň územně správních celků, ve shodě s proklamovaným tvrzením o subsidiaritě alokace veřejných zdrojů. Rozhodující podpora sportu a tělovýchovy již probíhá mimo koordinovanou státní osu a je v režii krajů, municipalit a sportovního hnutí. Souběžně s decentralizovanými zdroji probíhají především na municipalitách i změny v institucionálním uspořádání organizace sportu a tělovýchovy.

Systém podpůrného financování je v České republice dlouhodobě praktikován, avšak tak jako ve většině evropských států postupně však dochází k výrazné diferenciaci zájmů jednotlivých subjektů – příjemců dotací - a to v návaznosti na cíle, priority a také komecionalizaci těchto subjektů. Český stát si v současné době ponechává v dotační politice roli podporovatele reprezentace, podporu vrcholového sportu i udržovatele materiálně – technické základny sportu a tělovýchovy. Kraje, které jsou novým subjektem v řetězci ekonomických vztahů a především i municipality, podporují rozvoj vlastních - lokálních sportů, vlastní reprezentaci, pohybovou rekreaci a také sport pro všechny. Tělovýchovnému hnutí, prezentovanému zastřešujícími organizacemi a tisíci lokálními občanskými sdruženími - spolky a kluby, které tradičně čerpají dotace na svoji vlastní činnost prostřednictvím koordinované vládní a municipální podpory, přibyl nový konkurent. Přímo na municipalitách vznikly samostatné subjekty zabezpečující služby tělovýchovy, sportu a pohybové rekreace pro místní obyvatelstvo. Tyto subjekty čerpají rovněž z veřejných zdrojů prostředky na činnosti, které jsou v přímém konkurenčním vztahu ke stávající místní struktuře nabídky sportu ze strany sportovních organizací.

Zvyšující se finanční podporou do municipalitou zřízených subjektů (jejímž podkladem jsou preference na místní úrovni – tedy preference veřejnou volbou) na jedné straně a dotacemi do tradiční struktury neziskových nestátních organizací (NNO) zajišťujících sport a tělovýchovu, tj. tělovýchovných jednot a sportovních klubů na straně druhé, jsou vyvolány ekonomické a institucionální změny předmětných subjektů především na místní úrovni. Prostřednictvím decentralizace rozhodování, jejíž realizaci umožňuje dostatek

vlastních zdrojů, tedy dochází na principu subsidiarity k automatickým ekonomickým procesům na místní úrovni.

2.1 PRAVIDLA DOTAČNÍ POLITIKY STÁTU PRO OBLAST TĚLOVÝCHOVY A SPORTU

V rámci obecných principů dotační politiky Českého státu vůči sportu a tělovýchově¹⁰ jsou uplatňovány specializované programy státní podpory. Jejich tvorbou je pověřen odbor sportu a tělovýchovy MŠMT, programy a rozdělení dotací jsou schvalovány vedením MŠMT. Program státní podpory je rozdělen celkem do deseti podprogramů v těchto blocích:

1.Blok: Státní sportovní reprezentace

Program I. – Sportovní reprezentace ČR

Program II. – Sportovní centra mládeže

Program III. – Sportovní talent

2.Blok: Tělovýchova

Program IV. – Sportovní třídy

Program V – Národní program rozvoje sportu pro všechny

Program VI – Sport a škola

Program VII – Sport zdravotně postižených

Program VIII – Údržba a provoz TV a sportovních zařízení

3.Blok: Sportovní gymnázia

Program IX – Sportovní gymnázia a gymnázia s třídami se studijním oborem „sportovní příprava“

4.Blok: Investice

Program 233510 – Investiční prostředky

Jednotlivé programy mají stanoveny podrobnější popisy činností a jsou pro ně stanoveny objemové limity v korunách. V rámci grantové politiky žádají různé subjekty tělovýchovného hnutí o dotační podporu; jednotlivé žádosti jsou podle předem stanovených podmínek dotačních titulů vyhodnocovány a předkládány expertním komisím k posouzení. Závěrečné schvalování dotační podpory pro jednotlivé subjekty probíhá na úrovni vedení MŠMT.

Vrcholový sport však není financován pouze z prostředků MŠMT, ale také z prostředků jiných ministerstev, směřovaných přímo do Resortních sportovních center (RSC).

Z provedených analýz čerpání finančních prostředků rezortu školství, mládeže a tělovýchovy a také rezortu obrany je zřetelná prioritní orientace na reprezentaci a vrcholový sport, ale také na podporu sportovních spolků. Postupně byly, kromě již existujících programů, připojovány další programy, především v oblasti veřejně prospěšných programů (VPP).

¹⁰ Zákon č.115/2001 Sb. o podpoře sportu

2.2 ZAMĚŘENÍ DOTAČNÍ POLITIKY NA TĚLOVÝCHOVU A SPORT Z ÚROVNĚ KRAJŮ

Jednotlivé kraje v České republice nemají stanovená jednotná pravidla, ani vzájemně koordinovanou dotační politiku v oblasti tělovýchovy a sportu s MŠMT. Většina krajů však zpracovává, či má již zpracovanou Koncepti rozvoje tělovýchovy a sportu, ve které je v závěrečné části obvykle navržena grantová a ngrantová politika podpory pro subjekty tělovýchovného hnutí, komerční subjekty ve sportu a volnočasové pohybové aktivity obyvatelstva. Nová grantová politika je tématicky zaměřena na šest základních oblastí:

- dotace na pokrytí provozních i investičních potřeb organizací tělesné výchovy a sportu
- podpora sportu pro všechny
- propagace tělovýchovy a sportu
- podpora vrcholového a výkonnostního sportu
- podpora reprezentace kraje a mezinárodní spolupráce
- podpora sportovních akcí, atd

K žádostem o poskytování dotací je zpracován manuál, dotace jsou schématicky členěny do jednotlivých základních oblastí, většinou je požadována spoluúčast ve výši 30 – 70 % na příslušný projekt a jsou omezovány možné částky dotací maximálním limitem. Dotace na provozní potřeby nejsou určeny municipalitám, případně municipalitním zařízením i když o dotace na rozvoj infrastruktury mohou municipality žádat.

2.3 DOTACE NA TĚLOVÝCHOVU A SPORT Z MÍSTNÍCH ROZPOČTŮ (ROZPOČTŮ MĚST A OBCÍ)

V municipalitních koncepčních materiálech „Rozvoje sportu a tělovýchovy“ (pokud jsou v municipalitě zpracovány) se vychází z analýzy potřeb obyvatelstva a stavu současné materiálně technické základny sportu a tělovýchovy. Navrhované koncepce jsou zpracovávány v návaznosti na rozhodující rozvojové programy municipalit a prostřednictvím plánu a harmonogramu konkretizovány, včetně finančních limitů a cílené grantové politiky.

V současnosti lze především na místní úrovni sledovat tyto tendence grantové politiky:

- tendence k významné podpoře vlastních, municipalitních zařízení sportu a zařízení pro volný čas,
- orientace na pohybové a rekreační potřeby a aktivity místního obyvatelstva,
- tradiční podpora spolkového sportovního a tělovýchovného hnutí.

I když je z místních rozpočtů postupně vydáváno více finančních prostředků na tělovýchovu a sport (podle prováděného průzkumu¹¹ je to v průměru 2-3% z rozpočtu) než v předchozích letech, působí dotační politika selektivněji a diferencovaněji, neboť k podpoře tělovýchovného hnutí (spolků) přibýly dotační orientace:

- na budování vlastní infrastruktury municipalitních zařízení, která postupně konkurují stávajícím neziskovým nestátním organizacím ve sportu a

¹¹ FTK UP zpracovala na základě veřejných zakázek v rozmezí let 2002 – 2006 koncepcí rozvoje sportu tělovýchovy pro pět krajů v České republice. Součástí těchto koncepcí je mj. analýza potenciálu sportu a tělovýchovy příslušného kraje, analýza finančních toků a návrh grantové strategie, včetně subvenčních titulů.

- na budování zřízení sportu pro všechny a zařízení pro volný čas.

Nově budovaná municipální zařízení nejsou tedy orientovaná pouze na sport, ale v duchu analýz potřeb obyvatelstva a v závislosti na tendence v životním stylu většiny¹² – také na volný čas a pohybovou rekreaci. Místní pohled na podporu sportu a tělovýchovy má tedy důsledky v institucionálních změnách: vzniku nových organizací, jejichž zakladatelem je město, dále v tvorbě integračně koncipovaných subjektů, případně využívání projektů PPP (Public-Private-Partnership: partnerství veřejného a soukromého sektoru) při různé formě účasti municipalit.

Vsuvka: Orientace na potřeby celé populace v zabezpečování služeb sportu a tělovýchovy – prosazování veřejné volby a principu subsidiarity

Tradiční organizace neziskového nestátního charakteru (TJ, SK, Sokol, atd.) jsou zaměřeny na vzájemně prospěšnou (spolkovou) činnost, souběžně zajišťují veřejně prospěšnou činnost v oblasti tělesné kultury na bázi především dobrovolné, ale i placené práce. Neziskové (ale i obchodní) organizace veřejného sektoru zabezpečují prioritně veřejně prospěšnou službu plně placenou prací. Rozdíl mezi těmito organizacemi je v tomto smyslu zásadní, i když z hlediska produktu jsou schopny nabízet totéž.

K těmto organizacím přibyla postupně od roku 1990, na straně nabídky sportovních a tělovýchovných služeb, velká spousta subjektů podnikatelského charakteru, podchycujících potřeby domácností a jednotlivců, které nezabezpečily buď vůbec, nebo je plně nezabezpečují neziskové nestátní organizace (NNO - TJ,SK, atd.) ani veřejný sektor. Tyto služby jsou nabízeny bez ohledu na jejich společenskou prospěšnost, orientují se výhradně na okamžité příležitosti trhu a jsou v přímém konkurenčním vztahu k NNO a veřejnému sektoru.

V oblasti veřejného sektoru dochází pod tlakem problémů (ale i konkurence) k saturaci činností a majetku sportovních zařízení na místní úrovni, jsou vytvářeny koncepce (kraje, okresy, města, sdružení obcí, obce) založené na průzkumech potřeb občanů a v rámci těchto koncepcí i organizační zabezpečení a právní forma nových subjektů, které v budoucnu budou schopny zabezpečovat vyšší úroveň služeb v oblasti sportu, tělovýchovy a komunální rekreace. Existuje však reálné nebezpečí rozšiřování činnosti těchto příspěvkových organizací a vytěsňování soukromého neziskového (NNO) a také soukromého ziskového sektoru. Municipality totiž v rámci stále vyšších bilančních sum svých rozpočtů plánují vyšší částky na rozvoj tělovýchovy a sportu, tedy na provoz i investice v této oblasti.

Občanská sdružení - spolky jsou již nyní ve velkém konkurenčním tlaku municipálních zařízení a privátních subjektů a to minimálně z těchto důvodů:

- nepovažují za prioritní a nutné reagovat na potřeby trhu, což vyplývá i z jejich poslání,
- o dotace na svou činnost se musí dělit s municipalitními zařízeními, poskytujícími obdobnou službu,
- ziskové činnosti se z mnohých spolků vyčlenily a byly založeny samostatné konkurenční podnikatelské subjekty,
- úroveň dotací z místních rozpočtů roste, ale ty plynou především na municipální projekty, tj. sportovní a tělovýchovnou infrastrukturu.

¹² OPASCHOWSKI, H, W. Zukunftrends im naechsten Jahrznet: Folgen und Folderungen. In.:Trosien, Dinkel: *Oekonomische Dimensionen von Sport-Events*. Afra Verlag. 2000.

Velmi důležitým faktorem vedoucím ke změnám postojů populace k organizovanému sportu a především k tělovýchovnému hnutí je změna životního stylu, která je odrazem obecných společenských trendů¹³. Na tyto trendy neporovnatelně pružněji reaguje podnikatelský sektor, ale díky průzkumům a koncepcím také municipální sféra. Velmi pozvolna však reagují spolky, neboť jejich činnost se principiálně odvíjí od vlastních potřeb jednotlivých členů (spolková činnost) a k podpoře výkonnostního i vrcholového sportu.

3 KOORDINACE DOTAČNÍ POLITIKY SPORTU A TĚLOVÝCHOVY

Grantová podpora je jedním z účinných ekonomických nástrojů ovlivňujících mikroekonomické chování subjektů; bývá obvykle podložena pregnantními principy a pravidly grantové politiky pro příslušnou oblast produkce, či nabízené služby. Úroveň podpory je přitom odrazem respektování potenciálních pozitivních externalit (viz definice veřejně prospěšné činnosti) a také odrazem přiznané podpory konkurenceschopnosti. Z čistě ekonomického hlediska dotace snižuje křivku nabídky u předmětných subjektů, přibližuje tak soukromé náklady těchto subjektů nákladům společenským.

Dotiční politika, tak jak se projevuje ve strukturované podobě u konečných příjemců, není v České republice koordinovaná, neboť je prováděna samostatnými nezávislými subjekty (vláda, kraje, municipality, střešní organizace sportu, Sazka), které sledují své vlastní zájmy, záměry a cíle. Ne zcela koordinovaná dotační politika se tak vyznačuje neefektivností vynakládaných prostředků a mnohdy paradoxními situacemi, kdy jsou např. v jednom městě masivně investičně (či provozně) z různých dotačních míst podporovány tytéž aktivity dvou i více subjektů, které jsou v přímém konkurenčním vztahu. Výsledkem je nadbytek nevyužívaných kapacit, které mají později nepříjemný - dlouhodobý rozpočtový dopad s negativními ekonomickými důsledky.

Jen obtížně si lze představit koordinaci cílového chování tak odlišných subjektů jako jsou stát, kraj, město a sportovní hnutí. V této oblasti jsou dostatečné zkušenosti, které lze čerpat ze zahraničí. Jedním z navrhovaných modelů je návrh dotační diferenciací vycházející ze stanovených cílů, priorit, odpovědnosti a také zájmů jednotlivých hierarchických subjektů, působících ve sportovním a tělovýchovném hnutí. Současně je však zachována zásada, že podpora může směřovat napříč - spektrem jednotlivých subjektů.

Navržený model financování sportu (tzv. dotační mřížka) vychází z těchto podmínek:

- a) upřesnění obsahu „Zákona o sportu“ v tom smyslu, že budou plausibilně vymezeny tyto oblasti:
 - specifikace cílů veřejné podpory
 - stanoveny principy, které při financování sportu jsou žádoucí
 - upřesněna forma podpory sportu
- b) organizační principy financování:
 - autonomie sportovního hnutí
 - subsidiarita státní podpory
 - partnerská spolupráce státu a sportovního hnutí (společná koncepce a vypracování konečných představ rozvoje sportu pro určité období)

¹³ OPASCHOWSKI, H, W. Zukunftstrends im naechsten Jahrznet: Folgen und Folderungen. In.: Trosien, Dinkel: *Oekonomische Dimensionen von Sport-Events*. Afra Verlag. 2000.

Koordinaci dotací představuje následující zjednodušený simulační model (viz tab. 1) vycházející z rámcových zahraničních zkušeností^{14,15,16} (uvedeno velmi zjednodušeně):

Tab. 1 Dotační mřížka

	Priorita 1	Priorita 2	Zájem
Stát	reprezentace, vrcholový sport	VPP sportservis	vzájemná spolupráce se sportovním hnutím
Kraje	sportovní infrastruktura měst	školní a VŠ sport svazový a spolkový sport	sportovní akce
Municipality	sportovní infrastruktura	VPP školní sport	spolková činnost sportovní akce
Střešní organizace sportu	vrcholový, výkonnostní sport	spolková činnost	VPP

VPP ... veřejně prospěšné programy

ZÁVĚR

V důsledku transformačních procesů, které v České republice stále probíhají, dochází v mnoha oblastech k viditelným změnám. Pokud jsou však tyto oblasti mimo hlavní linii zájmu společnosti, mohou transformační změny probíhat velmi pozvolna. Ztráta tempa a kontaktu s transformovaným okolím postupně způsobuje problémy, které zpětně negativně ovlivňují rozvoj dané oblasti. V České republice k těmto oblastem patří mj. i sport a tělovýchova, se svými poměrně konzervativními organizačními strukturami a principy chování. Zatímco se profesionální a komerční sport velmi rychle přizpůsobil situaci na trhu a rozšiřuje se, spolkům, které jsou závislé na dotacích přibyla na trhu řada konkurentů, na které nejsou připraveny.

K zachování všeobecně uznávaného významu sportovního a tělovýchovného hnutí bude nutno zpracovat jeho novou koncepci, reagující na změněné podmínky. Současné největší rezervy lze spatřovat v nedostatečně koordinované dotační a podpůrné politice na ose stát – kraje - municipality ale i v samotné politice jednotlivých svazů. Svou roli sehrává i absence zákona, pregnantněji vymezujícího pojem veřejná prospěšnost, obecná prospěšnost, atd. Rovněž nově vzniklé subjekty, původně založené k výrazné ekonomické podpoře sportu a tělovýchovy, jako a.s. SAZKA, postupně mění svou původní orientaci.

Především na místní úrovni, ve městech a obcích jsou nejlépe zřetelné změny, ke kterým u nás v oblasti sportu a tělovýchovy dochází. Jsou vynakládány stále větší finanční prostředky z veřejných (ale i soukromých) zdrojů, k podpoře místních subjektů sportovních aktivit a činností. Největší podpora v municipalitách však tenduje k rozvoji vlastních

¹⁴ WEBER, W., SCHNEIDER, C., KORTLUEKE, N. & HORAK, B. *Die wirtschaftliche Bedeutung des Sports*. Schorndorf: Hofmann. 1995.

¹⁵ TROSIEN, G. *Sportökonomie*. Aachen: Meyer & Meyer. 2003.

¹⁶ DREHER, Ch. *Staatsziele im Bundesstaat am Beispiel des Sports*. Göttingen: Cuvillier Verlag. 2005.

municipalitních zařízení sportu a rekreace. Tím na jedné straně dochází k zastarávání současných sportovních zařízení občanských sdružení (TJ, SK), na druhé straně k budování nových municipalitních zařízení – obou přímo, či nepřímo financovaných z veřejných zdrojů. Důsledkem jsou nevyužívané kapacity, nízká alokační efektivnost a zpětně působící rozpočtové dopady do budoucna.

LITERATURA

DREHER, CH. Staatsziele im Bundesstaat am Beispiel sed Sports. Göttingen: Cuvillier Verlag. 2005.

HODAŇ, B. 1997. *Úvod do teorie tělesné kultury*. Olomouc: Univerzita Palackého. 1997.

HOBZA, V., REKTOŘÍK, J., et al. 2006. *Základy ekonomie sportu*. Praha: Ekopress. 2006.

JACKSON, P. M., BROWN, C. V. 1994. *Public Sector Economics*. Blackwell: Oxford UK & Cambridge USA. 1994.

NOVOTNÝ, J. 2000. *Ekonomika sportu*. Praha: ISV. 2000.

OPASCHOWSKI, H, W. 2000. Zukunftrends im naechsten Jahrznet: Folgen und Folderungen. In.: Trosien, Dinkel: *Oekonomische Dimensionen von Sport-Events*. Afra Verlag. 2000.

Směry státní politiky v tělovýchově a sportu. Praha: MŠMT. 2003.

Směry státní politiky ve sportu na léta 2004-2006. Praha: Úřad vlády České republiky. 2003.

TROSIEN, G. 2003. *Sportoekonomie*. Aachen: Meyer & Meyer. 2003.

WEBER, W., SCHNEIDER, C., KORTLUEKE, N. & HORAK, B. 1995. *Die wirtschaftliche Bedeutung des Sports*. Schorndorf: Hofmann. 1995.

Usnesení vlády č. 718/1999 k zásadám komplexního zabezpečení státní sportovní reprezentace

Usnesení vlády č. 17/2000 k národnímu programu rozvoje sportu pro všechny

Usnesení vlády č. 114/2001 o zásadách vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu ČR nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy

Usnesení vlády č. 673/2003 ke směrům státní politiky ve sportu n roky 2004 – 2006

Zákon č.115/2001 Sb. o podpoře sportu

Kontakt:

Ing. Vladimír Hobza, Ph.D.

FTK UP Olomouc

Tř. Míru 115, 771 11 Olomouc

Mail: hobzav@ftknw.upol.cz